

“Ti magatok is mint élő kövek épüljetek fel lelki házzá...”

(1. Péter 2:5.)

Hálaadó Harangszó

2000. november 18. AZ ÁCSI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG GYÜLEKEZETI LAPJA I. évf. 1. szám

*“Uram, szeretem a te házában való lakozást,
és a te dicsőséged hajlékának helyét.”*

(Zsolt.26:8.)

“” MEGÚJULT A HAJLÉK, AHOL MINDENKINEK HELYE VAN...”

Istennek hálaival - az ácsi gyülekezetnek, s mind azoknak, akik segítettek és áldoztak Templomunk, egyházunk ügyéért - köszönettel tartozunk. Megújult egy hajlék, ahol mindenkinek helye van, mindenkit befogad személyválogatás nélkül.

Olyan hely öltözött “új ruhába”, amelyben mindig jelen van az Úr, aki így hívogat: “Jöjjetek én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterhelgettetek, és én megnyugosztalak titeket.” (Máté 11:28.)

Azért vannak templomok mindenütt a világon, hogy azokban istentiszteleteket tartsanak, Igét hirdessenek, és az igehirdetés nyomán csöndes csodák, gyógyulások menjenek végbe az emberi szívekben. Az Igében a hű, a templomszerető emberről és bizodalmaról van szó. Olyanról, aki így vall: “Uram szeretem a te házában való lakozást...” A templom Istennek és az Ő gyülekezetének szentelt hajlék, dicsőség hajléka, az Úr dicsőségének hajléka.

Hálát adunk a menny és föld Urának a segítségért, áldásért, azért a kegyelemért, hogy ma ünnepet szentelhetünk, hisz a dicsőség hajléka megszépült.

Ahogy a fentiekben mondtam, templomszerető, templomba menő emberről van szó.

Kedves Testvéreim! Ma is háromféle ember van az Isten házában. Vannak örvendező lelkek, vannak nyomorult

életű emberek - akik segítségre várnak -, és a névtelen emberek sokasága.

A mi Urunk ebben a megújított hajlékban meg kívánja változtatni az életünket. Mi valami csekélységgel, alkalmi segítséggel is megelégednénk - a mi Urunk sokkal többet, teljes életet ajándékoz nekünk. Kérdés, hogy mi melyik embercsoporthoz tartozunk ?!

Nem egyedül kell jönni az imádkozás órájára a templomba. Az Isten házába járáshoz társ kell. Ha én Péter vagyok, legyen egy Jánosom; ha meg János vagyok, legyen egy Péterem. Legyen egy ember, aki hívogasson: jöjj velem, testvér, az Isten házába. Testvérek, ne szünjete meg hívogatni e szép hajlékba. Aki ismeri az Urat, ne szünjék meg munkálkodni azért, hogy mások is megismerjék Őt.

Bent a templomban az élet kenyerét és italát osztogatják. El kell jönni a találkozásra, szeressük az Úr hajlékát, az Ő dicsőségének helyét.

*“Dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás,
A szentek Urának legyen örök magasztalás.”*

(278. dics. 8. v.)

Ámen

Molnár István
lelkipásztor

Az Ácsi Református Egyház történetéből

A protestáns tanok az 1520-as évek elején érték el Magyarország nyugati részét. A következő évtizedekben a lutheri tanok az ország keleti részei felé terjedtek. Abban az időben, amikor Ács a török hódoltság és a királyi Magyarország peremére került - az 1550-es évek körül - a Csallóköz területén a korábban katolikus papok nagyobb része már a protestáns hitelvek szerint hirdette Isten Igéjét. Ezt katolikus egyháztörténeti források panaszzolják. A török hódítás miatt a mai Ács közigazgatási területén fekvő falvak: Ács, Vas, Lovad (esetleg mások is voltak itt) lakói a Csallóközbe, és annak keleti csücskén fekvő igen fontos városba, Rév-Komáromba menekültek. Itt ismerkedtek meg a reformáció tanaival.

A maguk mögött hagyott terület, s a Kisalföld Tata vidékéig terjedő keleti része elnéptelenedett. A török idők alatt Győri Pusztá néven lett ismeretes. A pusztulás olyan méretű volt, hogy amikor a Pannonhalmi Bencés Főapátság az 1600-as években hajdani falvait kereste, már a legöregebb emberek sem tudták megmutatni a régi falvak területét. A pusztult terület ugyanakkor más szempontból igen fontos lett. Az Alföldről nyugatra irányuló marhakereskedelem Bécs előtti utolsó állomása a Győri Pusztá volt. A hatalmas területen az állatkereskedéshez az itt folyó Concó, a Székes patak és a Cuhai-Bakonyér, valamint számos tocsogó biztosította az itatási lehetőséget. A fentiek magyarázzák, hogy amikor két hajdani ácsi férfi a csallóközi oldalról a Dunán átúsztatott és a régi falut kereste, annak helyén csikóstelepet talált. Ez az idő az 1600-as évek első évtizedére tehető. Az újratelepülés ezt követően történt. A visszajövők a Duna bal partján fogadták el a reformáció tanait. Előbb a lutheránust, majd nagy többségben a kálvinizmust.

Az ácsi református gyülekezet 1620-ban alakult meg. Az 1644-i úrvacsorai kehely így csak annak készítését jelzi, nem az egyház megalakulását. Az 1620-as alakulást bizonyító dokumentumot 1996-ban Ácson a milicentenáriumi kiállításon bemutattuk. Későbbi tanúvallomások is ezt az évszámot támasztják alá. Az 1620-1644 közötti időről lelkészek nevei nem maradtak fenn. A korabeli viszonyok ismeretében azt mondhatjuk, hogy bizonyosan többen voltak. Ugyanis ebben az időben a reformátorok, ha látták, hogy az Ige a lelkekben megfogant, működésüket más területre tették át. Az első úrvacsorai kehely valószínűleg nagyon egyszerű volt. Cserép, de akár esztergált fa kehely is lehetett.

Templomuként a romos 12-ik századi középkori román stílusú templomot építették fel, melyet a templomdombon kőfal kerített körül. Erődtemplom jellege volt. Ez a védhetőség szerepet játszott abban, hogy területén a régi falvak közül Ács épült újjá.

A templomdomb területét épületeivel együtt a református gyülekezet ajándékozással kapta meg, mely ajándékozást később tanúk előtt megújították. Az egyre gyarapodó falu eleinte szinte kizárólag református volt. Ezért az eklézsia presbitériuma egyúttal a község vezető testülete is volt. Világi ügyekben is a presbitérium döntött. Ez utóbbinak írásos nyoma Komáromi Pál esperes vizitációjáról készült jegyzőkönyvben található az 1730-as évek második feléből.

Ács, mint kiemelkedő jogokkal rendelkező protestáns hely, teljes körű vallási szabadságot élvezett. Nehéz időket élt meg mégis a gyülekezet, amikor Komáromi Sülve Istvánt a pozsonyi vésztörvényszék elé idézték, ahol elítélték, mert hitvallását nem tagadta meg. Kiszabadulása után visszakerült Ácsra, ahol felesége az ő meghurcoltatása alatt is lakhatott. Később jelentős egyházi tisztségeket is viselt. A 18-ik század közepén súlyos károkat okozott a komáromi földrengés az egyház minden épületében. Az újjáépítés után pedig az Eszterházy család, mint az újonnan szervezett katolikus plébánia kegyura sok nehézség elé állította az Ácsi Református Ekléziát. Egészen a Türelmi Rendeletig. Ezt követően nyugalmasabb építés következhetett.

Az egyik vizitáció jegyzőkönyvéből tudjuk, hogy egyházi életüket mindig a Komjáti Kánonok szerint gyakorolták az ácsi reformátusok. A Türelmi Rendelet után tornyot építettek a régi, fából ácsolt harangláb helyett, amely a mai torony vonalában állt a paróchia udvarán. A 19-ik században megépültek a cintériumok, megemelték a korábban kibővített templom mennyezetét, a fa karzatot a jelenlegire cserélték. Nagyon igényes orgonát építettek. A református templomok berendezési tárgyainak legfontosabbika, az úrasztala pedig 100 éves.

Az Ácsi Református Egyház története folyamán a megalakulástól kezdve mindig igényes iskolát tartott fenn. Közel három tucat olyan helységet találtam a feljegyzések között, ahonnan a szülők Ácsra küldték tanulni gyermekeiket. Lelkészek, jómódú iparosok, jelentős jövedelmű szőlőtermelők. A helységek sora Pozsonytól Pestig tart. Mint a Tatai Egyházmegye egyik legtehetősebb gyülekezete nagy anyagi áldozatokra volt képes. Régi lelkészei közül több esperes, Antal Gábor személyében pedig püspök került ki. Tanítói - akiknek munkája rendszeresen megmérettetett - kiváló teljesítményt mutattak fel.

Ezek a régi századok üzenetei, s a Teremtőnk kezében van a jövő. Úgy, hogy tudatunkba kell vésni: "Ez a hely nem más, mint Isten háza és a menny kapuja."

Dr. Alföldi Kálmán

A jó ügyet segíti az Isten

Mi ácsiak, ácsi reformátusok, de katolikus testvéreink közül is sokan figyelemmel kísértük a Református Templom felújítási munkálatait. A korábban sokak szemében merésznek tűnő vállalkozás befejeződött. Erről beszélgettem Sebestyén Miklós főgondnok úrral. Megkértem, adjon tájékoztatást, milyen gondok, milyen örömek jelentkeztek közben.

- 1993-ig kell visszamennünk, hiszen a gondok már akkor jelentkeztek. Ekkor már több helyen beázott a tető, emiatt az orgona is veszélyben volt. Kisebbségi javításokkal igyekeztünk védekezni.

A toldozó-foldozó munka sokba került, de megoldást nem hozott. Lelkiismeretem nem hagyott nyugodni, javasoltam a presbitériumnak, hogy az egész tetőszerkezetet újíttassuk fel. Félve az anyagi megpróbáltatásoktól, de a szükség által hajtva egyhangúlag elfogadták a tető felújításának szükségességét. Elkezdtük a gyűjtést, s a hívek meggyőzését. Árajánlatokat szereztünk be szakiparosoktól. Legkedvezőbb ajánlatot az ácsi Szabados József adott, tudása legjaván felül árajánlata 10%-át adta felújításra. Gyorsan ment a munka, a segéd munkát presbiterek, gyülekezeti tagok - férfiak és asszonyok - végezték, többen jöttek, mint ahányan hozzáfértek. Az anyag előkészítésében szükség szerint Nagy József bognármester határidős munkáját félretéve ellenszolgáltatás nélkül tevékenykedett. Akik segítettek, valamennyinek felírtam a nevét, őrzöm az utókorak. Határidőn belül elkészültünk. Születésnapom a tavasz végére esik, az eddigi életem legnagyobb ajándéka az volt - mondja elcsukló hangon -, hogy 1998. május 10-re elkészült az új tetőszerkezet. Híveink adakozó buzgalma nem csökkent. Elgondolkozhattunk azon, hogy tovább dolgozunk; vajon külső vagy belső tatarozáshoz kezdjünk-e. A külsőt választottuk. Bízunk a Gondviselőben, az adakozó hívekben, hogy ezt az igen nagy anyagi terhet is elbírnak. 1999-ben nekiálltunk a tatarozásnak. Pályázatunkat a komáromi Dibusz Kft. nyerte el. A korai csapadékos őszi miatt a befejezésig nem jutottunk el, áthúzódott az idei évre. Ez talán kedvező volt számunkra, a friss vakolatot nem viselte meg a téli időjárás. A jó ügyet segíti az Isten. A tavaszi befejezéskor már ismét több pénzünk volt, mint amit ki kellett fizetni. Így még a paróchia külső vakolatát is átfesthettük.

- Testvérek, - mondtam presbiter társaimnak -, rendeljük meg a belső felújítást is. Repedezik a fal, nyílászáró problémák vannak, előregedet a mázolás a fa berendezéseken.

- Mit akarsz? Miből fedezzük a kiadásokat? - kérdezték néhányan. Még feleségem is kérdőre vont: - Nincs pénzetek, hazádságba nem szabad belevágni!

Voltak álmatlan éjszakáim, de hála Istennek, mire a munkálatok befejeződtek, összejött az ára. Segített

bennünket az Isten, a gyülekezet. Micsoda felemelő érzés, katolikus testvéreink közül is nem egy adakozott célunk megvalósításáért. Jelentősebb támogatást adott támogatóink közül néhány: Ácsi Cukorgyár - AGRONUM Ács - ÉDUVÍZ Kft. Győr - Fatelep 1997-ben - FIORÁCS Kft. Ács - Hartmann Packaging Kft. Ácsi Kirendeltsége - FIORÁCS Kft. Ács - Megyei Temetkezési Kft. Ácsi Kirendeltsége - OMS Hungária Kft. - Polgármesteri Hivatal. Szakmunkájukkal térítés nélkül tevékenykedtek: Eördögh István, Hateier László, Kiss Jenő, Moncz Imre és Társai, Narancsik Károly.

Áldozatos segítségükkel az elvégzett munkák ellenértéke összejött, úgy érzem, nincs adósságunk. Az Istennek legyen hála érte, Ő áldja meg az adakozókat.

-A korábban említett 1993. évtől nem csak a templomra összpontosíthatott a gyülekezet, egyéb feladatokat is meg kellett oldani, ami anyagi segítséget és kétkézi munkát igényelt.

-1993-ban szükségessé vált a ravatalozó felújítása is. Azon kívül a berendezés felújítása, kiegészítése is. A következő évben beköttettük a parókiára a gázt, korszerűsítettük a fűtést, közben az épület belső tatarozása is megtörtént. 1996-ban a gyülekezeti terem teljes tetőzetének cseréjét el kellett végezni. A következő év, a 97-es lett volna a pihenő, az erőgyűjtés időszaka. Ekkor az új tetőzet a szomszédban keletkezett tüztől meggyulladt. Hála Istennek, a tűzoltók elég időben érkeztek, viszonylag nem nagy kár keletkezett, melynek jelentős részét a biztosító megtérítette.

- Mennyibe került eddig a sok elvégzett munka?

- Ha előre tudtuk volna az árát, biztosan nem mertük volna elkezdni. A kifizetés meghaladta a tízmilliót. A segéd munka és ingyen végzett szakmunka értékét meg sem tudom állapítani, megközelítheti a kifizetett munka értékét. De ezt mind szívvel-lélekkel végezték; érzésem szerint nem is lehet, nem is szabad pénzértékből felbecsülni. Az adományt a keresztyén ember a Biblia tanítása szerint adja: "...ne tudja a bal kezéd, hogy mit tesz a jobb..."

De még nincs vége. Egyre több jel utalt arra, hogy szükségessé vált az orgona felújítása, javítása, időközi átvizsgálása. A NOKIA Komáromi Kft. adott anyagi segítséget ennek végzéséhez. A munkát pedig a győri Albert Miklós és munkatársai végezték, időt szakítottak erre is, miközben a leégett miskolci Deszka Templom új orgonáját építették. Új toronyórát építettünk a régi számlap mögé, tataroztuk, rendbe tettük a ravatalozót.

- Akkor tehát minden kész? Nincs többé mit tenni?

- Erről szó sincs. Tennivaló mindig akad. "Imádkozzál és dolgozzál" elv szerint élünk. Előregedtek a padjaink, előbb-utóbb cserére szorulnak. De ezt most egyelőre nem tudjuk elkezdni.

- Mennyi a reformátusok száma Ácson?

- Tágan fogalmazva az egyházfenntartást fizető családok száma 800 körül van. Százhat gyermek vesz

részt hitoktatásban. Remélem, ha már a tíz parancsolatot megtanulják, megtartják; folytatói lehetnek őseik vallásának, melyben elmélyülve méltó utódai lehetnek a korábbi nemzedéknek.

Végignézzünk megszépült templomunkon. Új ruhájában még inkább szembetűnő. Jó érzés látni, hogy az utcán mellette elhaladók szinte kivétel nélkül megnézik; gyalogosok, autósok egyaránt.

Tornya nappal is feltűnő, este kivilágítva még inkább. Oda mutat, ahonnan a segítség és az áldás érkezik a gyülekezetbe - az ÉG - re

Héregi Kálmán
kántor

Piroska

Egy - egy tanévben néhányszor előfordul, hogy a Nagytiszteletű úr helyettesítését végzem hittan órán. Nyugdíjas pedagógus számára felüdülés ismét visszakerülni a gyerekek közé. E tanév elején az elsősök második óráját tartom. Beszélgetünk. Tervem szerint az én irányításommal fogunk így elérni az óra anyagához. A valóság más. Közlésvágytól hajtott a gyerekek többsége. Otthonról hozott ismeretek, pontosabbak és kevésbé azok; imádságok, énekek hangzanak. Hátatelt szívvel hallgatom, többet kapok, mint adni tudok. Kishitű voltam eddig ebben is, azt gondoltam, ma a

családokban nem téma a hit. Ezek a gyermekek meg milyen sok ismerettel rendelkeznek! Piroska - talán a legcserfesebb - veszi át a szót. Kimutat az udvaron a Templom ajtaja előtt álló kőre, és meggyőzően mondja: -"Tízpercekben arra a kőre ülök. Csendben imádkozva kérem az Istent, engedje meg meghalt nagypapámnak, hogy mindig tudja és hallja, mit gondolok róla, és mit szeretnék mondani neki."

Héregi Kálmán

"A helvét hitvallású Ácsi gyülekezetbeni néhai tiszteletes és tudós lelkipásztorok névsora (napjainkig szerk.) a nagytiszteletű Tatai Egyházvidék Levéltárából ... kiszedegetett és összealakított." (Az eklézsia legrégebbi anyakönyvéből)

(Kőrmendi György 1623 ? - 1644?) ?

1. Nagy Pál 1644-1670
2. Sallai János
3. Komáromi Sülye István (volt gályarab)
4. Magyarai János
5. Kies Rimaszombati István
6. Örményi vagy Ürményi Tamás 1687-?
7. Sallai András 1695-?
8. Halász Mihály oskolarektor
9. Szőnyi Gergely
10. Komáromi János
11. Major Kotsi István
12. Újvári János
13. Kotsi János 1722
14. Csokonai László (Csokonai Vitéz Mihály nagyapja)

15. Pápai Tóth Ferenc 1743-1785
16. Tóth Pápai Pál 1784-?
17. Zsoldos Jákob
18. Tóth Pál
19. Décsi Bálint
20. Antal Gábor
21. Kelemen János 1868-1915
22. Kelemen Béla 1916-1950
23. Kőrmendi Lajos 1949-1979
24. Kiss Gyula 1979-1987
25. Marosi József 1987-1989
26. Molnár István 1989-

FELELŐS KIADÓ: ÁCSI REFORMÁTUS PRESBITÉRIUM